

Szopka – urządzana w kościołach, noszona przez kolędników odwiedzających domy w okresie Bożego Narodzenia – to miniaturowa betlejemskiej grotty zaludniona figurkami – postaciami aniołów, pasterzy, wiernych składających hołd Narodzonemu Dzieciątku. Nierzadko swoim wystrojem nawiązywała do lokalnych pejzaży, zwyczajów, realiów codziennego życia, a także do wydarzeń społecznych i politycznych. W szopce od zawsze było miejsce dla wszystkich – wszak Ten, który się narodził niósł zbawienie całemu światu.

Pierwszą szopkę w dziejach Kościoła urządził św. Franciszek z Asyżu (1182 – 1226). Zimą 1223 roku w miasteczku Greccio, w autentycznej stajni, gdzie znajdowały się: osiołek i wół, położył w żłobie, na sianie, dziecko gospodarza i odczytał towarzyszącym mu braciom tekst Ewangelii o Narodzeniu, na ten sam temat wygłosił homilię. W podobnej scenarii w następnych latach odprawiał Mszę Św. i opowiadał wiernym o Cudzie Narodzenia. W ten sposób pragnął przybliżyć prostym ludziom tajemnicę Zbawienia. W ślad za św. Franciszkiem zakon franciszkanów stał się pierwszym propagatorem nie tylko szopki, ale także widowisk religijnych mówiących o Bożym Narodzeniu.

Widowiska religijne miały swoje źródło w tzw. dialogach, wywodzących się bezpośrednio z teatru rzymskiego. Początkowo były to dysputy prowadzone pomiędzy postaciami ze Starego i Nowego Testamentu, np. pomiędzy Adamem i Ewą, Abrahamem i Izaakiem itp. W Polsce widowiska religijne pojawiły się w XIII stuleciu, początkowo w klasztorach, a następnie w bursach akademickich, na rynkach miast itp. Równocześnie, wzorując się na św. Franciszku z Asyżu, urządzano w kościołach w okresie Bożego Narodzenia stajenki betlejemskie. Początkowo były to nieruchome figurki ustawiane w odpowiednio zaaranżowanym wnętrzu. Szopki z ruchomymi kukielkami, nazywane „betlejemki” zaczęto konstruować dopiero w XVI wieku.

W XVIII stuleciu, gdy na skutek wprowadzania do widowiska jasełkowego zbyt wielu elementów świeckich, biskup poznański Teodor Czartoryski, a w ślad za nim inni, zakazał w kościołach tego typu przedstawień jako nie liczących z powagą miejsca, przerodziły się one w przenośny teatrzyk kukielkowy. Nadal jednak w świątyniach przygotowywano tradycyjne stajenki betlejemskie konstruując całe kompozycje pejzażowe, ustawiając figurki z drewna, porcelany, gipsu. Wiele z nich prezentowało lokalną architekturę, zwyczaje, stroje, czy wreszcie aktualną sytuację społeczną i polityczną. W trudnych dla narodu okresach szopka stawała się nierzadko wręcz patriotyczną demonstracją.

Podobnie było z szopkami obnoszonymi po domach przez kolędników. W każdym regionie miały one odrębne, charakterystyczne formy, jak np. słynna dzisiaj nieomal na całym świecie szopka krakowska.

Także pod Babią Górą jeszcze pół wieku temu kolędowano z szopką, często skromną jak pasterski szałas – w przeszłości atrybut tej ziemi.

Nawiązując do dawnych tradycji Starostwo Powiatowe w Suchoj Beskidzkiej, Parafia Rzymsko-Katolicka Matki Bożej Pocieszenia w Budzowie oraz Biblioteka i Ośrodek Animacji Kultury Gminy Budzów organizują **konkurs - BABIOGÓRSKA SZOPKA REGIONALNA**.

opr. Urszula Janicka – Krzywda

Regulamin konkursu

- Ocenie podlegają szopki spełniające następujące warunki:
  - przedstawienie scenarii betlejemskiej ilustrujące narodzenie Zbawiciela,
  - umieszczenie sceny betlejemskiej w formie przestrzennej, w realiach regionu babiogórskiego – krajobraz (w tym koniecznie zarys Babiej Góry), architektura (kościół, kapliczka, drewniana chałupa itp.), elementy wyposażenia wnętrza, stroje itp.,
  - szopka ma być wykonana w oparciu o materiały naturalne (np. drewno, papier, kora, nasiona, mech, kamień),Ocenie nie podlegają szopki wykonane z użyciem materiałów sztucznych (tworzywo sztuczne, styropian, folia, eternit itp.) Postacie ludzi i zwierząt powinny być również wykonane z materiałów naturalnych (drewno, glina, ciasto, nasiona itp.) Dopuszcza się użycia plasteliny lub modeliny. Ocenie nie podlegają szopki, w których użyto postaci gotowych lalek i figurek. **Organizatorzy proszą o zwrócenie szczególnej uwagi na punkt 1b i zastosowanie się do jego zaleceń.**
- Szopki oceniane będą w następujących kategoriach:
  - rodzinna** (obejmuje szopki wykonane wspólnie przez członków jednej rodziny),
  - dziecięca** (obejmuje szopki wykonane samodzielnie przez dzieci w wieku przedszkolnym i dzieci ze szkół podstawowych),
  - młodzieżowa** (obejmuje szopki wykonane samodzielnie przez młodzież szkół średnich).
- Przy ocenie szopek będą brane pod uwagę następujące kryteria:
  - zastosowanie się do pkt. 1 niniejszego regulaminu,
  - staranność wykonania,
  - estetyka wykonania.
- Prace konkursowe będą oceniane w dwóch etapach: gminnym i powiatowym:
  - Organizacją etapu gminnego zajmują się wspólnie szkoły, ośrodki kultury, parafie. Powołują one jury dokonujące oceny prac konkursowych w oparciu o niniejszy regulamin i typujące na konkurs powiatowy wyłącznie prace nagrodzone pierwszą nagrodą w każdej z 3 kategorii. W przypadku przyznania więcej niż jednej pierwszej nagrody w danej kategorii jury konkursu powiatowego dokona weryfikacji i zdecyduje o ostatecznym zakwalifikowaniu prac do konkursu